

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ DIŞA AÇIK DERSLER KOORDİNATÖRLÜĞÜ

Okul/Fakülte: ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ

Bölüm/Program: Türkçe Öğretmenliği

Ders Dili:	Türkçe	Ders Kodu:	TÖB103
DersTürkçe İsmi:	TÜRK DİL BİLGİSİ I: SES BİLGİSİ		
Ders İngilizce İsmi:	TRUKISH GRAMMAR I: PHONOLOGY		
Dersi Verecek:	Prof. Dr. ENGİN YILMAZ		
Dersin Türü:	ZORUNLU	Dersin Seviyesi:	LİSANS
Yıl	1	Semester	1
Ders Kredisi:	2	AKTS Kredisi:	3
Teori(saat/hafta):	2,00	Uygulama(saat/hafta):	0,00
Dersin İçeriği:	Türkçenin tarihsel gelişimi ve yayılma alanları; Türk yazı dilleri ve lehçeleri, Türkiye Türkçesinin sesbilgisi özellikleri; sesler (ünlü ve ünsüzler), ünlü ve ünsüzlerin özellikleri; ses uyumları (ünlü uyumu, ünsüz uyumu); ses (ünlü ve ünsüz) değişimleri (darlaşması, yuvarlaklaşma, benzeşme, ayrışma, türeme, düşme, ötümlüleşme, ötümsüzleşme; kaynaşma, ünlü çatışması, ikizleşme, Türkçe kökenli kelimelerin ses özellikleri.		
Öğrenme Kazanımları:	İlgili kavramları/kuramları anlayabilecek İlgili kavram/kuramların geçerliliğini tartışabilecek İlgili kavram/kuramların, gerçek hayattaki muhtemel uygulamalarını tartışabilecek ve öneriler sunabilecek İlgili kavram/kuramların gerçek hayatta var olan uygulamalarını eleştirel olarak analiz edebilecek Sunum(lara)a hazırlık Verilen ölçütlere göre kendi çalışmalarını değerlendirebilecek Verilen parametreler çerçevesinde yeni bir ürün geliştirebilecek/yaratabilecek Verilen çalışmayı bağımsızca yürütebilecek Verilen bir çalışma üzerinde grup halinde çalışabilecek İlgili kavramları sayabilecek ve açıklayabilecek Öğrenmenin değerini takdir edecek Hedeflenen becerileri geliştirebilecek Diğer Türk dilinin dünya dilleri arasındaki yerini bilir ve anlatabilirler. Ses ve sesbirim terimlerinin arasındaki farklılığı bilir. Türkçenin ünlü ve ünsüzlerinin niteliklerini bilir. Türkçedeki ses değişimlerini bilir ve örnekler üzerinde değişimlerin sebeplerini açıklayabilir. Türk dilinin tarih içindeki temel ses değişimlerini bilir. Çağdaş Türk lehçeleri arasındaki temel ses değişimlerini bilir.		
Dersin Amaçları:	Belirlenen kavram(ları) açıklamak/anlatmak İlgili kavram(lar)la alakalı farkındalık yaratmak ve bunu geliştirmek. Belirlenen kavram(lar)ın geçerliliğini tartışmak. Seçilen/belirlenen becerileri geliştirmek Seçilen konuların derinlemesine/detaylı bir şekilde incelemek Seçilen kavramlar bağlamında öğrencilerin fikirlerini/bilgilerini/kavrayışlarını geliştirmek Eleştirel düşünciyi geliştirmek Diğer Bu dersin amacı Türk dilinin dünya dilleri arasındaki yeri; Türkçenin sesleri; Türkçedeki ünlü uyumları; Türkçedeki ses değişimlerinin (benzetme, türeme, göçüşme vs.) tipleri ve sebeplerini öğretmektir.		
Öğrenci İş Yüğü:			

	Derse hazırlık Ders saatleri Ara sınav Ara sınava hazırlık Final sınavı Final sınavına hazırlık Ödev(ler)
AKTS Formülü:	90/30=3
Kaynaklar:	Günay Karaağaç, Türkçenin Ses Bilgisi, Kesit Yayınları, İstanbul 2010 Jean Deny, (Çeviren: Oytun Şahin), Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları (Türkiye Türkçesi), Türk Dil Kurumu, Ankara 1995 Muharrem Ergin, Türk Dil Bilgisi, Bayrak yayınları, (21. Baskı) İstanbul 1993
Değerlendirme:	Ara Sınav:%40 Ödev: %10 Final Sınavı: %50
İşe Yerleştirme(Staj):	-
Ön Koşul Ders Kodları:	-
1. Hafta (19 – 23 Eylül)	Derse giriş ve kaynakların tanıtımı
2. Hafta (26 – 30 Eylül)	Dillerin sınıflandırılması, Türk dilinin dünya dilleri arasındaki yeri ve genel özellikleri.
3. Hafta (3 – 7 Ekim)	Türk dilinin tarihi dönemleri, çağdaş yayılışı.
4. Hafta (10 – 14 Ekim)	Ses ve sesbirim terimleri, Türkçenin ünlüleri ve özellikleri, ünlü uyumları.
5. Hafta (17 – 21 Ekim)	Türkçenin ünsüzleri ve özellikleri.
6. Hafta (24 – 28 Ekim)	Türkçedeki ses değişimlerinin genel özellikleri, benzetme (assimilation) ve türleri,.
7. Hafta (31 - 4 Kasım)	Ara Sınavlar
8. Hafta (7 - 11 Kasım)	Türkçede başkalaşma ve türleri, aynılaşma, ayrılaşma, ünsüz ayrışması.
9. Hafta (14 – 18 Kasım)	Türkçede, göçüşme, bulaşma, örnekseme, alternas, düşme, türeme,.
10. Hafta (21 – 25 Kasım)	Türkçede hece tekleşmesi, ikizleşme, tekleşme, açıklık uyumu (erime, yutulma, büzülme, derilme)
11. Hafta (28 - 2 Aralık)	Türkçede toplasma, ulanma, geçişme, kaynaşma, birleşme, aşınma, çatışıklık (kakafoni)
12. Hafta (5 – 9 Aralık)	Türkçede, bozulma, yanlış kullanma, aşırı doğrulama, halk etimolojisi, uydurma etimoloji, yakıştırma, argo, aşırı doğrulama, yenilenmece.
13. Hafta (12 -16 Aralık)	Türk lehçelerindeki karakteristik ses değişimleri.
14. Hafta (19 - 23 Aralık)	Türkçe kökenli kelimelerin ses özellikleri.
15. Hafta (24 – 30 Aralık)	Final Sınavları
16. Hafta	Final Sınavları
17. Hafta	
18. Hafta	
19. Hafta	
20. Hafta	
21. Hafta	
22. Hafta	
23. Hafta	
24. Hafta	
25. Hafta	

26. Hafta	
27. Hafta	
28. Hafta	
